

A handwritten signature in blue ink, consisting of a stylized 'F' shape with a horizontal line extending to the right.

Rješenje

po Zaključku o pokretanju postupka po službenoj dužnosti protiv Grada Doboja i privrednog subjekta „Gradska toplana Doboj“ a.d. Doboj

Sarajevo
mart, 2019. godine

Broj: UP-03-26-2-047-18/18
Sarajevo, 21.03.2019. godine

Na osnovu člana 25. stav (1) tačka e), člana 42. stav (1) tačka a) i c), člana 48. stav (1) tačka a) i c), a u vezi sa članom 4. stav (1) tačka e) i članom 10. stav (2) tačka d), Zakona o konkurenciji („Službeni glasnik BiH“, br. 48/05, 76/07 i 80/09), u postupku pokrenutom po Zaključku o pokretanju postupka po službenoj dužnosti, broj: UP-03-36-2-047-3/18 od 20.12.2018. godine protiv Grada Doboja, Hilendarska 1, 74000 Doboј, radi utvrđivanja postojanja zabranjenih konkurencijskih djelovanja u smislu člana 4. stav (1) tačka e) i privrednog subjekta „Gradska toplana Doboј“ a.d., Doboј, Srpskih sokolova br.1. 74101 Doboј, radi utvrđivanja postojanja zloupotrebe dominantnog položaja, u smislu člana 10. stav (2) tačka d) Zakona o konkurenciji, Konkurencijsko vijeće na 49. (četrdesetdevetoj) sjednici održanoj dana 21.03.2019. godine, je donijelo

RJEŠENJE

1. Utvrđuje se da Grad Doboј, Hilendarska 1, 74000 Doboј, odredbama člana 14. i 26. Odluke o Tarifnom sistemu sa Metodologijom obračuna isporučene toplotne energije Gradske toplane Doboј („Sl. glasnik Grada Doboja: 2/18) i odredbama člana 9. Metodologije obračuna isporučene toplotne energije - Prilog 1 („Sl. glasnik Grada Doboja: 3/18), sprječava, ograničava i narušava tržišnu konkurenciju na tržištu regulisanja prava na ustupanje isporuke toplotne energije u gradu Doboju, zaključivanjem takvih sporazuma kojima se druga strana uslovljava da prihvati dodatne obaveze koje po svojoj prirodi ili običajima u trgovini nisu u vezi sa predmetom sporazuma, i isti predstavlja zabranjeni sporazum, iz odredbi člana 4. stav (1) tačka e) Zakona o konkurenciji.
2. Smatraju se ništavim (ex lege) posebno odredbe člana 14. i 26. Odluke o Tarifnom sistemu sa Metodologijom obračuna isporučene toplotne energije Gradske toplane Doboј („Sl. glasnik Grada Doboja: 2/18) i odredbe člana 9. Metodologije obračuna isporučene toplotne energije - Prilog 1 („Sl. glasnik Grada Doboja: 3/18) u skladu sa odredbama člana 4. stav (2) Zakona o konkurenciji.
3. Nalaže se Gradu Doboј, Hilendarska 1, 74000 Doboј da odmah, a najkasnije u roku od 60 (šezdeset) dana od dana prijema ovog Rješenja, uskladi odredbe člana 14. i 26. Odluke o Tarifnom sistemu sa Metodologijom obračuna isporučene toplotne energije Gradske toplane Doboј („Sl. glasnik Grada Doboja: 2/18) i odredbe člana 9. Metodologije obračuna isporučene toplotne energije- Prilog 1 („Sl. glasnik Grada Doboja: 3/18) sa Zakonom o konkurenciji, odnosno sa tačkom 1. i 2. dispozitiva ovog Rješenja, te da u ostavljenom roku dostave dokaze o izvršenju istih.
4. Izriče se novčana kazna Gradu Doboј, Hilendarska 1, 74000 Doboј, zbog kršenja odredbi člana 4. stav 1. tačka e) Zakona o konkurenciji, utvrđenog u tački 1. ovog Rješenja, u visini od 60.750,00 KM (šezdesethiljadasedamstotinapedeset i 00/100 KM), u smislu člana 48. stav (1) tačka a) Zakona o konkurenciji, koju je dužna platiti u roku od 15 (petnaest) dana od dana prijema ovog Rješenja.
5. Utvrđuje se da je privredni subjekt „Gradska toplana Doboј“ a.d. Doboј, Srpskih sokolova br. 1. 74101 Doboј, zloupotrijebio dominantan položaj na tržištu isporuke toplotne energije u Gradu Doboju, primjenom odredbi Odluke o visini tarifnih stavova – cijena broj: 1340/18 od

19.04. 2018. godine koje se odnose na plaćanje distributivnih troškova korisnika isključenih iz toplifikacijskog sistema, što predstavlja uslovljavanje drugoj strani da prihvati dodatne obaveze koje po svojoj prirodi nemaju veze s predmetom sporazuma, te ograničavanje tržišta na štetu potrošača, u skladu sa odredbama člana 10. stav (2) tačka d) Zakona o konkurenciji.

6. Nalaže se privrednom subjektu, „Gradska toplana Doboj“ a.d. Doboj, Srpskih sokolova br. 1. 74101 Doboj sljedeće:
 - u roku od 60 (šezdeset) dana od dana prijema ovog Rješenja uskladi odredbe Odluke o visini tarifnih stavova – cijena broj: 1340/18 od 19.04. 2018. godine sa odredbama Odluke o Tarifnom sistemu sa Metodologijom obračuna isporučene toplotne energije Gradske toplane Doboj („Sl. glasnik Grada Doboja: 2/18) i odredbama Metodologije obračuna isporučene toplotne energije - Prilog 1 („Sl. glasnik Grada Doboja: 3/18), koje se odnose na plaćanje distributivnih troškova korisnika isključenih iz toplifikacijskog sistema, na način da prestane sa naplatom istih, te da dostavi dokaze o izvršenju.
7. Izriče se novčana kazna „Gradska toplana Doboj“ a.d. Doboj, Srpskih sokolova br. 1. 74101 Doboj, zbog kršenja odredbi iz člana 10. stav (2) tačke d) Zakona o konkurenciji, utvrđene u tački 5. ovog Rješenja, u visini od 7.314,486 KM (sedamhiljadtristotinečetnaest i 486/100KM), u skladu sa odredbom člana 48. stav (1) tačka b) Zakona o konkurenciji, koju je dužan platiti u roku od 15 (petnaest) dana od prijema ovog Rješenja.
8. Ukoliko Grad Doboj, Hilendarska 1, 74000 Doboj i „Gradska toplana Doboj“ a.d. Doboj, Srpskih sokolova br. 1. 74101 Doboj ne uplate izrečene novčane kazne iz tački 4. i 7. u ostavljenom roku, iste će se naplatiti prinudnim putem, uz obračunavanje zatezne kamate za vrijeme prekoračenja roka prema važećim propisima Bosne i Hercegovine.
9. Ovo Rješenje je konačno i bit će objavljeno u „Službenom glasniku BiH“, službenim glasilima entiteta i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

O b r a z l o ž e n j e

Konkurencijsko vijeće Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Konkurencijsko vijeće) je putem službenog e-maila dana zaprimilo upit fizičkog lica u vezi obračuna troškova distribucije grijanja privremeno isključenim potrošačima u Gradu Doboju.

Naime, u predmetnom emailu se navodi da je privremeno isključeno grijanje i da su plaćeni troškovi isključenja u iznosu od 20 KM, a da je od ove godine došlo (za narednu grijnu sezonu) da se treba plaćati 0,49 pfeninga po m² za troškove distribucije grijanja (koja se ne koristi), te je upit prema Konkurencijskom vijeću bio upućen u smislu legalnosti takvog načina obračuna.

U cilju prikupljanja dodatnih podataka i informacija u vezi sa načinom isporuke i obračuna toplotne energije, Konkurencijsko vijeće se obratilo privrednom subjektu „Gradska toplana Doboj“ a.d. Doboj, Srpskih sokolova br. 1. 74101 Doboj (u daljem tekstu: Gradska toplana Doboj Doboj) sa zahtjevom za dostavu relevantne dokumentacije i podataka (akt broj: 01-26-10-267-2/18 od od 27.09.2018. godine).

Predmetnim podneskom je između ostalog zatraženo da se dostave sve informacije i pojašnjenja koji se odnose na djelatnost proizvodnje i distribucije toplotne energije, propise koji regulišu navedenu djelatnost, kao i informaciju pod kojim uslovima se korisnik može isključiti (privremeno ili trajno) sa sistema daljinskog grijanja (trajno ili privremeno) i da li nakon isključenja u obavezi plaćati neke naknade (npr. za troškove distribucije, održavanja toplotnog sistema i sl.).

Gradska toplana Doboj se na traženo očitovala dana 17.10.2018. godine te Konkurencijskom vijeću dostavila putem akta zaprimljenim pod brojem: 01-26-10-267-3/18 sljedeće informacije:

- da je Grad Doboj područje gdje se vrši isporuka toplotne energije, te da je Gradska toplana Doboj jedino društvo koje vrši isporuku toplotne energije sistemom daljinskog grijanja u Gradu Doboj;
- da je broj korisnika toplotne energije po kategorijama korisnika potrošača sljedeći: - domaćinstva – 9.045 korisnika od čega je 1.464 privremeno isključeno, privreda – 496 korisnika od čega je 117 privremeno isključeno, te da je broj potpisanih ugovora zaključno sa danom 30.09.2018. godine 6.071 ugovor;
- da se korisnik toplotne energije može privremeno isključiti sa sistema daljinskog grijanja na lični zahtjev, što je regulisano članovima 102-106. Odluke o općim i tehničkim uslovima isporuke i snabdijevanja toplotnom energijom u Gradu Doboj („Sl. glasnik Grada Doboj: 2/18);
- da se za vrijeme isključenja korisniku usluge vrši obračun naknade u skladu sa članom 26. Odluke o Tarifnom sistemu sa Metodologijom obračuna isporučene toplotne energije Gradske toplane Doboj („Sl. glasnik Grada Doboj“ br: 2/18)
- da u dostavljenom primjerku Ugovora o isporuci toplotne energije koji se zaključuje sa korisnikom usluga, članom 6. stav 3. Ugovora propisano je da je Isporučilac obavezan obračunati, a korisnik platiti, cijenu-naknadu na ime distributivnih troškova, shodno Tarifnom sistemu, za vrijeme obustave ili isključenja sa sistema.

Također, dostavljeni su i pozitivni propisi koji regulišu djelatnost proizvodnje i distribucije toplotne energije, odnosno pozitivne propise kojima su regulisana prava i obaveze korisnika usluge i prava i obaveze privrednog subjekta Gradska toplana Doboj kao davaoca usluga:

- Zakon o komunalnim djelatnostima („Službeni glasnik Republike Srpske, 124/11 i 100/17);
- Odluka o općim i tehničkim uslovima isporuke i snabdijevanja toplotnom energijom u Gradu Doboj („Sl. glasnik Grada Doboj“, br: 2/18) (u daljem tekstu: Odluka o općim i tehničkim uslovima);
- Odluka o tehničkim uslovima za izradu vrelovoda i toplovoda, toplotnih podstanica i toplovodnih instalacija („Sl. glasnik Grada Doboj“, br: 2/18);
- Odluka o Tarifnom sistemu sa Metodologijom obračuna isporučene toplotne energije Gradske toplane Doboj („Sl. glasnik Grada Doboj“, br: 2/18) (u daljem tekstu: Odluka o Tarifnom sistemu sa Metodologijom);
- Metodologija obračuna isporučene toplotne energije - Prilog 1 („Sl. glasnik Grada Doboj“, br: 3/18);
- Odluka o visini tarifnih stavova –cijena donesena broj: 1340/18 od 19.04.2018. godine donesena od strane Privremenog Nadzornog Odbora Gradske toplane a.d. Doboj;
- Odluka o davanju saglasnosti na visinu tarifnih stavova („Sl. glasnik Grada Doboj“, br: 2/18);

Konkurencijsko vijeće je nakon provedenih preliminarnih aktivnosti prikupljanja podataka i dokumentacije, analizom prikupljene dokumentacije, uvidom u Odluku o Tarifnom sistemu sa Metodologijom obračuna isporučene toplotne energije Gradske toplane Doboj („Sl. glasnik Grada Doboj“, br: 2/18) koja je donesena od strane Skupštine Grada Doboj te Odluke o visini tarifnih stavova donesene od strane Privremenog Nadzornog odbora Gradske toplane Doboj koja se primjenjuje i kod korisnika koji su privremeno isključeni, te odredbi Ugovora o isporuci toplotne energije, došlo do saznanja da postoji osnovana sumnja, da se odredbama, koje se odnose na obračun naknade korisnicima za vrijeme privremenog isključenja iz centralnog toplifikacionog sistema značajno sprečava, ograničava i narušava tržišna konkurencija.

Na osnovu analize prikupljene dokumentacije, Konkurencijsko vijeće je ocijenilo da postoji osnovana sumnja o postojanju ograničavanja, sprječavanja i narušavanja tržišne konkurencije, u smislu člana 4.

stav (1) tačke e) i člana 10. stav (2) tačke d) Zakona o konkurenciji („Službeni glasnik BiH“, br. 48/05, 76/07 i 80/09) (u daljem tekstu: Zakon).

1. Postupak po Zaključku o pokretanju postupka po službenoj dužnosti

Na osnovu navedenog, Konkurencijsko vijeće je u skladu sa članom 32. stav (1) Zakona, donijelo Zaključak o pokretanju postupka po službenoj dužnosti broj: UP-03-36-2-047-3/18 od 20.12.2018. godine (u daljem tekstu: Zaključak), protiv Grada Doboj, Hilandarska 1, 74000 Doboj (u daljem tekstu: Grad Doboj), radi utvrđivanja postojanja zabranjenih konkurencijskih djelovanja u smislu člana 4. stav (1) tačka e) i privrednog subjekta „Gradska toplana Doboj“ a.d., Doboj, Srpskih sokolova br.1. 74 101 Doboj (u daljem tekstu. Gradska toplana Doboj Doboj), radi utvrđivanja postojanja zloupotrebe dominantnog položaja, u smislu člana 10. stav (2) tačka d) Zakona o konkurenciji.

U skladu sa članom 33. stav (1) Zakona, Konkurencijsko vijeće je, dana 20.12.2018. godine dostavilo predmetni Zaključak na očitovanje te zatražilo relevantnu dokumentaciju potrebnu u postupku Gradu Doboj aktom broj: UP-03-36-2-047-8/18 i Gradskoj toplani Doboj aktom broj: UP-03-36-2-047-7/18.

Traženu dokumentaciju, kao i odgovor na Zaključak, Grad Doboj je dostavio dana 23.01.2019. godine podneskom broj: UP-03-26-2-047-9/18 navodeći slijedeće:

- da postupajući po Zaključku o pokretanju postupka, Grad u nastavku ovog odgovora iznosi mišljenje da u predmetnom slučaju nije sklopljen zabranjeni sporazum u smislu odredaba Zakona o konkurenciji čijim odredbama se sprječava i sankcionira sklapanje zabranjenih sporazuma i onemogućavanje učesnika na tržištu koji su konkurenti, da udruživanjem i sklapanjem takvih sporazuma narušavaju tržišnu konkurenciju;
- da i pored navedenog Grad će u okviru svojih nadležnosti preduzeti određene radnje koje imaju za cilj sprečavanje nastanka eventualnih štetnih posljedica osporenih odluka u slučaju da postupajući organ utvrdi postojanje zabranjenog sporazuma u smislu narušavanja tržišne konkurencije, na način što će u dnevni red za narednu sjednicu Skupštine Grada Doboj uvrstiti i pitanje vezano za izmjenu Odluke o Tarifnom sistemu sa Metodologijom obračuna isporučene toplotne energije Gradske toplane Doboj u dijelu kojim su regulisana pitanja obračuna naknade korisnicima za vrijeme privremenog isključenja iz centralnog toplifikacijskog sistema;
- da je isto tako i Gradska toplana Doboj u istom cilju preduzela konkretne mjere na način što je privremeni Nadzorni odbor svojom Odlukom broj: 6593/18 od 28.12.2018. godine privremeno obustavila od primjene dio Odluke o visini tarifnih stavova-cijena br: 1340/18 od 19.04.2018. godine u pogledu zaduženja korisnika po tarifnim grupama: 1.1. 1.2. 1.3. 2.1. 2.2. i 2.3. u pogledu cijene za distributivne troškove za korisnike koji su isključeni sa toplifikacionog sistema, i na istu pribavila saglasnost Grada br: 02-022-1-5/19 Od 04.01.2019. godine;
- da je iz prednjeg vidljivo da su Grad Doboj i Gradska toplana Doboj dobrovoljno preduzeli aktivnosti i konkretne radnje vezano za otklanjanje primjedbi iznesenih u predmetnom Zaključku, pa se predlaže Konkurencijskom vijeću da pri donošenju svoje odluke cijeni pokazanu dobru volju i namjeru navedenih subjekata u pogledu umanjenja eventualnih štetnih posljedica koje su navedeni akti mogli imati na tržišnu konkurenciju;
- da isto tako napominjemo da su osporeni akti Skupštine Grada, prije njihovog donošenja, bili predmet razmatranja pred Komisijom za statutarna pitanja, poslovnik i propise Skupštine Grada koja je nakon razmatranja prijedloga navedenih odluka u pogledu njihove usklađenosti sa Ustavom, zakonom i Statutom Grada, iste dostavila Skupštini na usvajanje, koja je iste usvojila rukovodeći se zauzetim stavom Komisije kao i zakonskim propisima kako slijedi:

- odredbama Zakona o komunalnim djelatnostima („Službeni glasnik RS" br: 124/11 i 100/17) (u daljem tekstu: ZOKD), je propisano da su jedinice lokalne samouprave (općine/gradovi) u okviru samostalne nadležnosti, pored ostalog, ovlaštene da obezbjeđuju organizovano obavljanje komunalnih djelatnosti koje se odnose na proizvodnju i isporuku toplotne energije, kao i da su osnovom odredaba člana 6. ZOKD-a skupštine jedinica lokalne samouprave ovlaštene da donose opće akte kojim će urediti uslove i način obavljanja komunalne djelatnosti, materijalne tehničke i druge uslove za finansiranje, razvoj, izgradnju i održavanje komunalnih objekata, uslove za funkcionisanje i tehničko-tehnološko jedinstvo sistema i uređaja, opće uslove koje sadrži ugovor između davaoca i korisnika komunalnih usluga, te uslove za korištenje i prestanak korištenja komunalnih usluga;
- da na osnovu navedenog ovlaštenja, a u ispunjenju obaveza iz člana 8. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o komunalnim djelatnostima („Službeni glasnik RS" br: 100/17) Skupština Grada Doboj je u ostavljenom roku od 6 mjeseci od dana stupanja na snagu navedenog Zakona/stupio na snagu dana 11.11.2017. god./ izvršila usklađivanje općih akata i donošenje odluka iz člana 9. stav 3. ZOKD i to Odluke o općim i tehničkim uslovima isporuke i snabdijevanja toplotnom energijom u Gradu Doboj, Odluke o Tarifnom sistemu sa Metodologijom obračuna isporučene toplotne energije Gradske toplane Doboj i Odluke o davanju saglasnosti na visinu tarifnih sistema objavljene u Službenom glasniku Grada Doboj broj:2/18 i 3/18;
- da iz navedenog jasno proizilazi da je Skupština Grada donijela sporne odluke u okviru svojih ustavnih i zakonskih nadležnosti, te da navedene odluke kao takve ne predstavljaju ekonomsku aktivnost, pa se ocjena njihove pravne valjanosti i zakonitosti, prema našem mišljenju, ne bi ni mogla cijeliti temeljem odredaba ZOK, kako je to postupajući organ činio u predmetnom slučaju;
- da pored naprijed navedenog, odredbom člana 9. ZOKD, kao posebnog propisa koji uređuje pitanja organizacije obavljanja komunalnih djelatnosti i način njihovog finansiranja, je decidno propisano koja pitanja se uređuju aktima jedinice lokalne samouprave koje imaju sistem daljinskog grijanja, kao što je to sistem u Gradu Doboj, a što je Skupština Grada i učinila osporavanim odlukama. U stavu 4. tačka g) navedenog člana ZOKD je propisano da se odlukom uređuju pitanja obračuna troškova isporučene toplotne energije tarifnim kupcima, kao i troškovi distribucije prema isporučenoj snazi kada korisnik nije preuzimao toplotnu energiju, odnosno kada se očitavanje na njegovom mjernom uređaju nije mijenjalo u odnosu na prethodni obračun. Stavom 6. istog člana je propisano da je davalac komunalne usluge dužan da na ispostavljenom računu posebno istakne i obračuna troškove isporuke toplotne energije i troškove distribucije prema instalisanoj snazi, a kakve račune Gradska toplana Doboj i ispostavlja, pa ostaje nejasno šta je u predmetnom slučaju sporno i na koji načinje to sklopljen zabranjeni sporazum i narušena tržišna konkurencija, kada su navedenim odlukama uređena pitanja definisana ZOKD;
- da nadalje, niko navedene odluke Skupštine Grada Doboj nije osporavao, niti je shodno odredbama člana 94. 95. 96. i 97. Zakona o lokalnoj samoupravi („Službeni glasnik RS" br:97/16) (u daljem tekstu: ZLS), tražio administrativni nadzor zakonitosti tih akata pred nadležnim Ministarstvom, niti je shodno odredbama člana 100. ZLS Ministarstvo, a niti drugo lice, dalo inicijativu za ocjenu ustavnosti i zakonitosti predmetnih odluka pred Ustavnim sudom RS u smislu utvrđenja njihove saglasnosti sa Ustavom ili zakonom. Predmetne odluke nisu osporavane ni u upravnom ili sudskom postupku ili po upravnom sporu i one su konačne i pravosnažne, pa je na osnovu njih nadležni organ Gradske toplane a.d. Doboj donio odluku o visini tarifnih stavova-cijena i sačinio ugovore sa korisnicima toplotne

energije. Isto tako niko nije ni tražio tumačenje tih odluka od Skupštine Grada Doboj, niti neke od njih, niti ih je poništio niti stavio van snage;

- da iz navedenog se da zaključiti da u predmetnoj upravnoj stvari ne postoji sporazum u smislu ZOK koji je zaključio Grad Doboj, odnosno Skupština Grada, te da Grad Doboj, odnosno Skupština Grada kao donosilac spornih općih akata nije subjekt koji u smislu odredbi člana 2. ZOK sudjeluje na tržištu, niti je u konkretnom slučaju Grad Doboj, odnosno Skupština Grada, imala učešća u djelovanju sprječavanja, ograničavanja ili narušavanja tržišne konkurencije na cijelom teritoriju Bosne i Hercegovine, niti na značajnom dijelu tržišta. Skupština Grada Doboj je u okviru svojih prvenstveno ustavnih, a i zakonskih ovlasti, bez namjere da povrijedi odredbe bilo kojeg propisa, donijela Odluku o tarifnom sistemu sa Metodologijom obračuna isporučene toplotne energije Gradske toplane Doboj, koja se ni pod kojim uslovima ne može smatrati privrednom djelatnošću, pa ovdje ne postoje elementi koji bi ukazivali na činjenicu zaključenog zabranjenog sporazuma, odnosno učesnika koji se mogu legitimirati u smislu ZOK kao osoba na koju se ZOK može primijeniti, niti je predmetno pitanje u nadležnosti donosioca osporavanog Zaključka. Grad Doboj je sa Gradskom toplanom a.d. Doboj povezan kapitalom u kojoj ima i ostvaruje upravljačka prava, pa se radi o međusobnoj povezanosti koja se ne može smatrati zabranjenim sporazumom u smislu konkurencijskog prava, posebno kod činjenice da se u predmetnom slučaju radi o ustavnoj i zakonskoj nadležnosti obavljanja djelatnosti koja za svrhu nema sudjelovanje na tržištu radi profita, već obavezu radi osiguranja toplotne energije stanovništvu koja djelatnost je pri tome od javnog interesa za građane;

- da sve navedeno ide u prilog stavu da između tako povezanih subjekata ne može postojati zabranjeni sporazum u smislu konkurencije, pa smo mišljenja da nema osnova za pokretanje postupka protiv Skupštine Grada, odnosno Grada Doboj, jer se radi o jedinici lokalne samouprave i njenom organu koji je u okviru svojih ustavnih i zakonskih nadležnosti donio navedene odluke, pa se u smislu ZOK, ne može smatrati subjektom koji sudjeluje na tržištu i nije svojim postupanjem narušio tržišnu konkurenciju u odnosu na druge sudionike na tržištu, pa samim tim Zaključak donesen protiv Grada Doboj nije osnovan.

Traženu dokumentaciju, kao i odgovor na Zaključak, Gradska toplana Doboj je dostavila dana 24.01.2019. godine podneskom broj: UP-03-26-2-047-10/18 navodeći sljedeće:

- da je Gradska toplana Doboj saglasna sa činjenicom, koju utvrđuje Konkurencijsko vijeće da je kao privredni subjekt, jedini isporučilac toplotne energije sistemom daljinskog grijanja u Gradu Doboju i kao takav ima dominantan položaj na tržištu distribucije i isporuke toplotne energije, sistemom daljinskog grijanja, ali takođe izražavaju mišljenje da preduzeće nije ni na koji način zloupotrijebilo dominantan položaj u smislu zabrane regulisane Zakonom o konkurenciji;
- da je Gradska toplana Doboj mišljenja da u općim aktima preduzeća, radnjama i postupcima preduzeća nema elemenata zloupotrebe dominantnog položaja, niti namjere da se takvo što učini, kada je u pitanju zaduživanje tarifnih kupaca za troškove distribucije u situaciji kada korisnik ne preuzima toplotnu energiju tj. kada je korisnik privremeno isključen sa sistema daljinskog grijanja;
- da se ovakvo mišljenje temelji na činjenici da je Gradska toplana Doboj zaduživanje tarifnih kupaca za troškove distribucije, kada korisnik ne preuzima toplotnu energiju, odnosno kada je prostor korisnika isključen sa sistema daljinskog grijanja, vršila na osnovu člana 3. stav (1), Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o komunalnim djelatnostima („Službeni glasnik Republike Srpske" broj: 100/17), kojim je izvršena dopuna člana 9. osnovnog teksta Zakona, na način da je član 9. dopunjen sa nekoliko novih stavova od kojih je u stavu (4) tačka g) regulisano da jedinica lokalne samouprave odlukom određuje modele obračuna i raspodjele troškova isporuke toplotne energije kupcima, koji glasi: „Obračun, raspodjelu i plaćanje

troškova isporučene toplotne energije tarifnom kupcu, kao i troškove distribucije prema instalisanoj snazi kada korisnik nije preuzimao toplotnu energiju, odnosno kada se očitovanje na njegovom mjernom uređaju nije mijenjalo u odnosu na prethodni obračun".

- da u članu 3. tačka 6. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o komunalnim djelatnostima („Službeni glasnik Republike Srpske" broj: 100/17) regulisano je: „davalac komunalne usluge, dužan je da na ispostavljenom računu posebno istakne i obračuna troškove isporučene toplotne energije i troškove distribucije prema instalisanoj snazi;
- da nadalje u članu 8. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o komunalnim djelatnostima regulisano je da su jedinice lokalne samouprave obavezne da u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu zakona donesu, odnosno usklade opće akte koji uređuju sistem daljinskog grijanja u lokalnoj samoupravi, te modele obračuna i raspodjele troškova za isporučenu toplotnu energiju tarifnim kupcima, kao i uslove za priključenje i isključenje sa sistema daljinskog grijanja;
- da je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o komunalnim djelatnostima stupio na snagu dana 11.11.2017. godine;
- da Grad Doboj, kao jedinica lokalne samouprave, u skladu sa obavezom iz zakona, bio je dužan da usvoji opće akte koji regulišu funkcionisanje daljinskog grijanja u Gradu Doboju, te novi model obračuna i raspodjele troškova za isporučenu toplotnu energiju, kao i troškove distribucije prema instalisanoj snazi za korisnike koji ne preuzimaju toplotnu energiju, odnosno koji su svoj prostor isključili sa sistema daljinskog grijanja, a nisu ugradili mjerni uređaj, kao i korisnike kod kojih očitavanje na mjernom uređaju za tekući mjesec nije pretrpilo promjene u odnosu na prethodni obračunski mjesec;
- da je Skupština Grada Doboj postupajući po obavezi iz zakona usvojila nove opće akte kojima uređuje na cjelovit način sistem daljinskog grijanja u Gradu Doboju;
- da od tri odluke koje regulišu sistem daljinskog grijanja za konkretni predmet i postupak relevantna je Odluka o tarifnom sistemu sa metodologijom obračuna isporučene toplotne energije Gradske toplane Doboj („Sl. glasnik Grada Doboja" broj: 2/18). U navedenom općem aktu u skladu sa važećom zakonskom odredbom regulisano je i pitanje obračuna i plaćanja naknade, odnosno cijene distributivnih troškova koja se fakturiše korisniku za period, kao što to zakon reguliše, kada nije preuzimao toplotnu energiju;
- da na osnovu odredbi Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o komunalnim djelatnostima, te Odluke o tarifnom sistemu sa metodologijom obračuna isporučene toplotne energije Gradske toplane Doboj, usvojene od nadležnog organa, Skupštine Grada Doboj, Privremeni nadzorni odbor Gradska toplana Doboj donio je Odluku o visini tarifnih stavova-cijena broj: 1340/18 od 19.04.2018. godine;
- da navedenom odlukom izvršeno je razvrstavanje korisnika po tarifnim grupama, te je utvrđena cijena za isporučenu toplotnu energiju i cijena odnosno naknada na ime troškova distribucije za period kad korisnik nije preuzimao toplotnu energiju, kako je to naloženo i izmjenom odnosno dopunom odredbi Zakona o komunalnim djelatnostima;
- da postupajući po odredbi važećeg zakona i podzakonskog općeg akta, privredni subjekt Gradska toplana Doboj Doboj je izvršila prilagodbu Ugovora koji zaključuje sa korisnikom. Takođe je počevši od 15.10.2018. godine prilagodila račun koji dostavlja korisniku i na kome je realizovana zakonska obaveza da kao poseban element računa bude navedena cijena za troškove distribucije;

- da privredni subjekt Gradska toplana Doboj kao i Grad Doboj, nisu samoinicijativno i po svojoj volji donijeli navedene opće akte i novi cjenovnik, koji sadrži i cijenu distributivnog troška za isključen prostor, te izmjenila odredbe ugovora sa potrošačem i račun koji dostavlja korisniku;
- da Gradska toplana Doboj i njeni nadležni organi su bili dužni da svoje pojedinačne akte, radnje i procedure usklade sa odredbom važećeg Zakona o komunalnim djelatnostima i općeg akta koji je usvojila Skupština Grada Doboja;
- da je Privremeni Nadzorni odbor Gradska toplana Doboj u skladu sa Zakonom o komunalnim djelatnostima i općim aktima Skupštine Grada Doboja, bio obavezan u tarifnom cjenovniku predvidjeti i cijenu troškova distribucije za korisnike koji ne preuzimaju toplotnu energiju, odnosno koji su isključeni sa sistema daljinskog grijanja. Jedini element samostalnosti i slobode u regulisanju navedene problematike predstavlja određivanje visine cijene toplotne energije, pa tako i dijela cijene za distributivne troškove po potrošačkim kategorijama;
- da ovom prilikom takođe napominju da odredbe općih akata koje je usvojila Skupština Grada Doboja, kao i sam Zakon o komunalnim djelatnostima (sa izmjenama i dopunama) nisu osporavani ni u jednoj zakonom predviđenoj proceduri (administrativni nadzor, ustavnosudska procedura i slično);
- na osnovu navedenog mole Konkurencijsko vijeće da prilikom odlučivanja u ovom predmetu sa posebnom pažnjom razmotri činjenice koje smo naveli, a koje se odnose na procedure i postupke regulisane Zakonom o komunalnim djelatnostima i općim aktima donesenim na osnovu tog zakona, pri čemu naročito treba imati u vidu činjenicu da je osnovni zadatak „Gradske toplane“ Doboj da kontinuirano i kvalitetno vrši isporuku toplotne energije korisnicima, a da djelatnost preduzeća nije isključivo usmjerena na ostvarivanje finansijske dobiti;
- da takođe napominju da dio cijene koji se odnosi na distributivni trošak za privremeno isključene korisnike, koji po mišljenju Konkurencijskog vijeća upućuje na sumnju da postoji zloupotreba dominantnog položaja, nije rezultat namjere Gradske toplane i Grada Doboja da naruše tržišnu konkurenciju, nego je u osnovi rezultat obaveze da se primjene odredbe Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o komunalnim djelatnostima;
- da Gradska toplana Doboj želi da upozna Konkurencijsko vijeće da je bez obzira na stav ovog privrednog subjekta vezan za pravilnost primjene tarifnog cjenovnika, opreza radi i uz puno razumijevanje aktivnosti i uloge Konkurencijskog vijeća, iskazujući jasnu namjeru dobrovoljne saradnje sa Vijećem, preduzela radnje da se privremeno zaustave postupci zaduživanja korisnika koji su privremeno isključeni sa sistema daljinskog grijanja od 01.12.2018. godine, dok se pred nadležnim organom ne riješi pitanje zakonitosti primjene navedenog pravnog instituta i njegovog uticaja vezanog za dominantan položaj preduzeća na tržištu toplotne energije;
- da Privremeni nadzorni odbor je u tom cilju donio Odluku kojom se privremeno obustavlja proces zaduživanja i istu dostavljaju u prilogu;
- da su takođe razmotrili izmjene odredbe ugovora sa korisnikom u kojoj je regulisano pitanje zaduživanja po osnovu distributivnog troška za period privremenog isključenja sa sistema daljinskog grijanja;

- da takođe žele da ukažu na odredbu člana 26. Odluke o tarifnom sistemu sa metodologijom u kojoj je propisan niz slučajeva za tarifne kupce odnosno korisnike u kojima se iz opravdanih razloga ne vrši zaduživanje i obračun naknade za troškove distribucije za period isključenja sa sistema;
- da navedena odredba takođe sugerise da Skupština Grada Doboj i nadležni organi Gradske toplane nisu u svojim općim i pojedinačnim aktima imali namjeru da se dominantan položaj preduzeća na tržištu toplotne energije zloupotrijebi na štetu korisnika.

U međuvremenu, putem e-maila od strane Udruženja „DON“ Prijedor, zaveden pod brojem UP-03-26-2-047-2/18 dana 11.12.2019. godine dostavljen je u ime potrošača A.K. iz Doboja dopis u kojem između ostalog navodi se sljedeće:

- da od 2015. godine kao potrošač nije korisnik usluga Toplane, koja je uredno dozvolila isključenje zavrtanjem i blombiranjem grijnih tijela, te je vršena kontrola u više navrata, kako je i napisano u samom Ugovoru;
- da u 2018. godini, potrošač je obavješten da treba da potpiše novi Ugovor jer je donesen novi Pravilnik u Gradu Doboj pozivajući se na izmjene ZOKD iz 2017. godine, te da je Ugovor sačinjen tipski i ne dozvoljava potrošačima da utiču na njegove dijelove niti bilo kakve izmjene, te ga je potrošač na nagovor Toplane takvog i potpisao;
- da iako je i dalje isključen potrošač, istom je poslan račun za distributivne troškove, za energiju koju ne koristi, takođe pozivajući se na pomenuti Zakon, iako u Zakonu stoji da Toplana može razdvojiti troškove, što nužno i ne znači da ih kao takve treba i naplatiti od svih potrošača;
- da je uloženo prigovora na dostavljeni račun i zahtijevano da se kao isključenom korisniku ne fakturišu distributivni troškovi u skladu sa odredbama člana 49. stav 1) Zakona o zaštiti potrošača kojim je propisano da potrošač plaća potrošnju na osnovu stvarnih isporuka, očitanih na mjernom uređaju potrošača;
- da kako je navedeno da je isključen potrošač te nema isporuku toplotne energije, a kako stoji šta je definicija distributivnog sistema (distributivni sistem je dio sistema daljinskog grijanja koju čini distributivna mreža za prenos toplotne energije tarifnim kupcima, a koji se sastoji od vrelovoda i toplovoda (podzemnih i nadzemnih) i uređaja i postrojenja koji su njihovi sastavni dijelovi), niti je kupac iste, smatra da Odluka Grada Doboja nije u skladu sa Zakonom o zaštiti potrošača u Republici Srpskoj, te zahtijeva da se distributivni troškovi više ne fakturišu;
- da se nada da će Konkurencijsko vijeće donijeti Odluku da se isključenim potrošačima ne fakturišu distributivni/fiksni troškovi, te da je neophodno uskladiti Odluku Grada Doboja sa članom 4. stav 1) Zakona o zaštiti potrošača u Republici Srpskoj kojim je propisano da se potrošač ne može odreći prava, niti biti uskraćen za prava koja su mu data ovim zakonom, dok je stavom 2) istog člana propisano da su ništavne odredbe u potrošačkim ugovorima koje su suprotne odredbama ovog zakona i koje su zaključene na štetu potrošača, koji je trebao biti uzet u obzir kada se pisala ova Odluka kao i Ugovor za potrošače;
- da u prilogu navedenog dopisa dostavljaju Obavještenje Gradske toplane kojim se pozivaju privremeno isključeni korisnici da se do 31.08.2018. godine jave u Upravu društva kako bi regulisali svoj status, s obzirom da je novim Odlukama i odredbama ZOKD od nove grijne sezone (oktobar 2018.) plaćaju naknadu za troškove distribucije toplotne energije u skladu sa usvojenim cjenovnikom (uz Obavještenje dostavljen je primjerak Ugovora sa anexamom zaključen sa navedenim potrošačem, kao i primjerak računa).

Dana 13.02.2019. godine, Konkurencijsko vijeće je uputilo Gradskoj toplani zahtjevom za dostavu podataka broj: UP-03-26-2-047-15/18, na koji je ista dostavila traženo dana 27.02.2019. godine podneskom zaprimljenim pod brojem: UP-03-26-2-047-16/18.

2. Prikupljanje podataka od trećih lica

U toku postupka radi utvrđivanja svih relevantnih činjenica, u smislu člana 35. stav (1) tačka a) i c) Zakona, Konkurencijsko vijeće je prikupljalo podatke i dokumentaciju i od drugih tijela/institucija koje nisu stranke u postupku.

Konkurencijsko vijeće je, dana 29.01. 2019. godine uputilo Zahtjeve za dostavu podataka (da li se obračunava i naplaćuje fiksni trošak npr. u vidu paušala, tzv. distributivnih troškova i sl. korisnicima nakon privremenog ili trajnog isključenja iz snabdijevanja komunalnom uslugom koju pružaju) privrednim subjektima: Vodovod a.d. Doboj Ul. Vojvode Sinđelića 69, 74 000 Doboj aktom broj: UP-03-26-2-047-12/18 i ZP„Elektro Doboj“ a.d. Doboj Ul. Nikole Pašića 77, 74000 Doboj aktom broj: UP-03-26-2-047-11/18.

Dana 07.02.2019. godine, dostavljen je podnesak Vodovod a.d. Doboj broj:02-528/19 od 04.02.2019. godine (zaprimljen pod brojem: UP-03-26-2-047-13/18) u kojem se, između ostalog, navodi da korisnicima svojih usluga ne naplaćuju paušale, distributivne troškove ili neke druge slične troškove u situacijama kada su privremeno ili trajno isključeni sa vodovodne ili kanalizacione mreže, niti u bilo kojim drugim slučajevima.

Dana 08.02.2019. godine, dostavljen je podnesak ZP„Elektro Doboj“ a.d. Doboj broj:1280-1/19 od 06.02.2019. godine (zaprimljen pod brojem: UP-03-26-2-047-14/18) u kojem se, između ostalog, navodi da kupcima električne energije za vrijeme trajanja privremene ili trajne obustave isporuke električne energije, a koja je izvršena na zahtjev kupca ne vrše obračun bilo kakvih troškova od strane distributera u skladu sa odredbama Općih uslova za isporuku i snabdijevanje električnom energijom („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj: 90/12). Također navode da prilikom podnošenja zahtjeva za ponovno priključenje objekta na distributivnu mrežu od strane kupca, naplaćuje se naknada koja je propisana odredbama navedenih Općih uslova.

3. Pravni okvir predmetnog postupka

Konkurencijsko vijeće je u toku postupka primijenilo odredbe Zakona o konkurenciji, Odluke o utvrđivanju relevantnog tržišta („Službeni glasnik BiH“, br. 18/06 i 34/10), Odluke o definisanju kategorija dominantnog položaja („Službeni glasnik BiH“, br. 18/06 i 34/10), kao i odredbe Zakona o upravnom postupku („Službeni glasnik BiH“, br. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09 i 41/13), u smislu člana 26. Zakona o konkurenciji.

Također, Konkurencijsko vijeće uzelo je u obzir i odredbe Zakona o komunalnim djelatnostima („Službeni glasnik Republike Srpske, broj: 124/11 i 100/17), Zakona o zaštiti potrošača Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 6/12, 63/14 i 18/17), Statut Grada Doboja („Službeni glasnik Grada Doboja, broj: 1/17), Zakona o lokalnoj samoupravi („Službeni glasnik Republike Srpske, broj: 97/16), Odluka o općim i tehničkim uslovima isporuke i snabdijevanja toplotnom energijom u Gradu Doboju („Sl. glasnik Grada Doboj: 2/18), Odluka o Tarifnom sistemu sa Metodologijom obračuna isporučene toplotne energije Gradske toplane Doboj („Sl. glasnik Grada Doboj: 2/18 i 3/18), Metodologije obračuna isporučene toplotne energije - Prilog 1 („Sl. glasnik Grada Doboja: 3/18), Odluke o davanju saglasnosti na visinu tarifnih stavova („Sl. glasnik Grada Doboj: 2/18), Odluka o visini tarifnih stavova –cijena broj: 1340/18 od 19.04. 2018. godine.

Konkurencijsko vijeće u skladu sa članom 43. stav (7) Zakona je u svrhu ocjene danog slučaja može koristiti sudsku praksu Evropskog suda pravde i odluke Evropske komisije.

4. Relevantno tržište

Relevantno tržište, u smislu člana 3. Zakona, te čl. 4. i 5. Odluke o utvrđivanju relevantnog tržišta („Službeni glasnik BiH“, br. 18/06 i 33/10) čini tržište određenih proizvoda/usluga koji su predmet obavljanja djelatnosti na određenom geografskom tržištu.

Prema odredbi člana 4. Odluke o utvrđivanju relevantnog tržišta, relevantno tržište proizvoda obuhvata sve proizvode i/ili usluge koje potrošači smatraju međusobno zamjenjivim s obzirom na njihove bitne karakteristike, kvalitet, namjenu, cijenu ili način upotrebe.

Prema odredbi člana 5. Odluke o utvrđivanju relevantnog tržišta, relevantno geografsko tržište obuhvaća cjelokupan ili značajan dio teritorija Bosne i Hercegovine na kojoj privredni subjekti djeluju u prodaji i/ili kupovini relevantne usluge pod jednakim ili dovoljno ujednačenim uslovima i koji to tržište bitno razlikuju od uslova konkurencije na susjednim geografskim tržištima.

Na osnovu navedenog, Konkurencijsko vijeće je u predmetnom postupku odredilo dva međusobno povezana tržišta i to:

1. relevantno tržište regulisanja prava na ustupanje isporuke toplotne energije od strane Grada Doboja
2. relevantno tržište isporuke toplotne energije od strane Gradska toplana Doboj Doboj

4.1. Tržište regulisanja prava na ustupanje isporuke toplotne energije

U skladu sa članom 2. stav 1. tačka v) Zakona o komunalnim djelatnostima je propisano da kao djelatnosti od posebnog društvenog interesa smatraju se i proizvodnja i isporuka toplotne energije dok je članom 3. tačka g. istog zakona propisano da proizvodnja i isporuka toplotne energije obuhvata proizvodnju i isporuku pare i tople vode iz daljinskog centralizovanog izvora ili pojedinačnih izvora za grijanje i druge svrhe, distributivnom mrežom do podstanice potrošača, uključujući i podstanicu;

Članom 7. stav 1. Zakona o komunalnim djelatnostima je propisano da za obavljanje komunalnih djelatnosti i drugih djelatnosti od javnog interesa jedinica lokalne samouprave može osnovati javno komunalno preduzeće (u daljem tekstu: javno preduzeće) ili te poslove može povjeriti drugim privrednim subjektima koji su dužni da komunalnu djelatnost koja im je povjerena obavljaju u skladu sa ovim zakonom i drugim propisima.

Članom 9. stav 1. Zakona o komunalnim djelatnostima propisano je da komunalne djelatnosti za čije je obavljanje uslov obezbjeđenje jedinstvenog tehničko-tehnološkog sistema, povjeravaju se jednom javnom preduzeću.

Članom 18. stav 2. tačka 2) Zakona o lokalnoj samoupravi propisano je da samostalne nadležnosti jedinica lokalne samouprave obuhvataju uređenje i obezbjeđenje obavljanja komunalnih djelatnosti (između ostalog toplotne energije) dok je članom 20. stav 1. tačka 7) propisano da jedinica lokalne samouprave u oblasti stambeno komunalnih djelatnosti ima nadležnost obezbjeđivanja komunalnih djelatnosti, organizacionih, materijalnih i drugih uslova za izgradnju i održavanje komunalnih objekata i komunalne infrastrukture.

Na osnovu gore navedenih odredbi Zakona o komunalnim djelatnostima, Zakona o lokalnoj samoupravi te na osnovu odredbi Statuta, Skupština Grada Doboja je donijela Odluku o općim i tehničkim uslovima isporuke i snabdijevanja toplotnom energijom u Gradu Doboju kojom je odredilo da poslove proizvodnje i isporuke toplotne energije kao komunalne djelatnost od posebnog društvenog interesa vrši Gradska toplana Doboj (Član 2. stav (1) Odluke).

Slijedom navedenog, Konkurencijsko vijeće je odredilo da je relevantno tržište predmetnog postupka, tržište regulisanja prava na ustupanje isporuke toplotne energije od strane Grada Doboja.

4.2. Tržište isporuke toplotne energije

U skladu sa članom 3. tačka g. Zakona o komunalnim djelatnostima propisano da proizvodnja i isporuka toplotne energije obuhvata proizvodnju i isporuku pare i tople vode iz daljinskog centralizovanog izvora ili pojedinačnih izvora za grijanje i druge svrhe, distributivnom mrežom do podstanice potrošača, uključujući i podstanicu.

Slijedom navedenih zakonskih odredbi i podzakonskih akata (Odluke o općim i tehničkim uslovima isporuke i snabdijevanja toplotnom energijom u Gradu Doboju) Gradska toplana Doboj jedini je pružalac usluge isporuke toplotne energije te shodno tome jedina ima mogućnost naplate za pružanje navedene usluge, odnosno jedina za navedenu uslugu korisnicima ispostavlja račune (u skladu sa Odlukom o visini tarifnih stavova –cijena broj: 1340/18 (Privremeni Nadzorni odbor Gradska toplana Doboj)).

Stoga je nesporno da Gradska toplana Doboj ima vladajući položaj na tržištu isporuke toplotne energije na području Grada Doboja, odnosno može se utvrditi da je riječ o zakonskom monopolu budući da Gradska toplana Doboj predmetnu uslugu obavlja na osnovu isključivih prava određenih propisom.

Slijedom navedenog, Konkurencijsko vijeće je odredilo da je relevantno tržište predmetnog postupka, tržište isporuke toplotne energije od strane Gradske toplane Doboj.

4.3. Relevantno tržište u geografskom smislu

Relevantnim tržištem u geografskom smislu je utvrđeno područje grada Doboja, jer se predmetni postupak odnosi na daljinski sistem isporuke toplotne energije u gradu Doboju.

Naime, Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da je oblast regulisanja prava na ustupanje isporuke toplotne energije u isključivoj nadležnosti Grada Doboja, dok isporuku toplotne energije vrši Gradska toplana Doboj Doboj, isključivo na teritoriji grada Doboja, te na osnovu navedenog relevantnim tržištem u geografskom smislu je utvrđeno područje grada Doboja.

Slijedom navedenog, Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da je relevantno tržište predmetnog postupka:

1. tržište regulisanja prava na ustupanje isporuke toplotne energije od strane Grada Doboja, na području grada Doboja i
2. tržište isporuke toplotne energije od strane Gradske toplane Doboj na području grada Doboja.

5. Utvrđeno činjenično stanje i ocjena dokaza

Nakon sagledavanja svih relevantnih činjenica, dokaza i dokumentacije dostavljene od stranaka u postupku, kao i podataka kojima raspolaže Konkurencijski savjet, utvrđeno je slijedeće:

5.1. Grad Doboj – zabranjeni sporazum

- da djelatnost proizvodnje i isporuke toplotne energije prema Zakonu o komunalnim djelatnostima predstavlja jednu od komunalnih djelatnosti čije normativno uređivanje i organizovano obavljanje u nadležnosti jedinica lokalne samouprave;

- da je članom 16. Statuta Grada Doboja propisano da Grad na planu pružanja usluga, obavlja sljedeće poslove: 2) uređenje i obezbjeđenje obavljanja komunalnih djelatnosti: proizvodnja i isporuka vode, gasa, toplotne energije, javni prevoz lica u gradskom i prigradskom saobraćaju, prečišćavanje i odvodnja otpadnih voda, pogrebna djelatnost, održavanje, uređivanje i opremanje javnih zelenih i rekreacionih površina, održavanje javnih saobraćajnih površina u naseljenim mjestima, odvođenje atmosferskih voda i drugih voda sa javnih površina, čišćenje javnih površina u naseljenim mjestima i druge komunalne djelatnosti, u skladu sa zakonom;
- da je članom 18. stav 1. tačka 7. Statuta, propisano da Grad u komunalnoj i stambenoj oblasti, obavlja sljedeće poslove: obezbjeđuje obavljanje komunalnih djelatnosti, organizacionih, materijalnih i drugih uslova za izgradnju i održavanje komunalnih objekata i komunalne infrastrukture;
- da je članom 35. stav 2 tačka 2. tačka 11. Statuta propisano da Grad daje saglasnost na cijenu komunalne usluge;
- da je članom 97. Odluke o općim i tehničkim uslovima isporuke i snabdijevanja toplotnom energijom u Gradu Doboju propisano da će Skupština Grada Doboja, posebnom Odlukom regulisati Tarifni sistem sa metodologijom obračuna isporučene toplotne energije, tarifnim kupcima Gradske toplane Doboja;
- da je članom 6. stav 1. tačka g) Zakona o komunalnim djelatnostima propisano da Jedinica lokalne samouprave svojom odlukom detaljno propisuje opće uslove koje sadrži ugovor između davaoca i korisnika komunalne usluge kao i uslove za korišćenje i prestanak korišćenja komunalne usluge, predviđene tačkom d) istog člana;
- da je članom 7. Zakona o komunalnim djelatnostima propisano da za obavljanje komunalnih djelatnosti i drugih djelatnosti od javnog interesa jedinica lokalne samouprave može osnovati javno komunalno preduzeće ili te poslove može povjeriti drugim privrednim subjektima koji su dužni da komunalnu djelatnost koja im je povjerena obavljaju u skladu sa ovim zakonom i drugim propisima.
- da je članom 9. Zakona o komunalnim djelatnostima propisano sljedeće:
 „(3) Izuzetno od stava 1. ovog člana, ako je komunalna djelatnost proizvodnja i isporuka toplotne energije za zagrijavanje zgrada, jedinica lokalne samouprave može razdvojiti djelatnost proizvodnje toplotne energije i djelatnost distribucije toplotne energije i ove poslove povjeriti jednom ili više preduzeća ili privrednih društava, pod uslovima propisanim ovim zakonom i Odlukom o snabdijevanju toplotnom energijom, tarifnim sistemima za obračun toplotne energije i izvršenih usluga koju donose jedinice lokalne samouprave koje imaju sistem daljinskog grijanja.
 (4) Odlukom iz stava 3. ovog člana jedinica lokalne samouprave određuje modele obračuna i raspodjele troškova za isporučenu toplotnu energiju tarifnim kupcima, kao i uslove za priključenje i isključenje sa sistema, a naročito:
 a) osnovne tarifne elemente za obračunavanje toplotne energije koju proizvođač toplotne energije kao davalac komunalne usluge proizvodi i isporučuje tarifnim kupcima, kao korisnicima komunalne usluge,
 b) osnove za formiranje cijene i određivanje tarifnih grupa, tarifnih stavova i elemenata za obračun isporučene toplotne energije,
 v) razvrstavanje korisnika po tarifnim grupama i podgrupama,
 g) obračun, raspodjelu i plaćanje troškova isporučene toplotne energije tarifnom kupcu, kao i troškove distribucije prema instaliranoj snazi kada korisnik nije preuzimao toplotnu energiju, odnosno kada se očitavanje na njegovom mjernom uređaju nije mijenjalo u odnosu na prethodni obračun,
 d) metodologiju formiranja cijena toplotne energije i postupak promjene,
 đ) matricu tarifnih modela,
 e) uslove za priključenje na mrežu i za prestanak korišćenja toplotne energije.

(5) Djelatnost isporuke toplotne energije, upravljanja distributivnim sistemom i snabdijevanja toplotnom energijom obuhvata i eventualno preuzimanje toplotne energije od drugih proizvođača toplotne energije radi isporuke ove energije tarifnim kupcima sa kojima isporučilac zaključuje ugovor iz člana 16. ovog zakona, a koji sadrži sve bitne elemente kada je riječ o cijeni, plaćanju, rokovima isporuke, prestanku korišćenja ove komunalne usluge i slično.

(6) Davalac komunalne usluge dužan je da na ispostavljenom računu posebno istakne i obračuna troškove isporučene toplotne energije i troškove distribucije prema instalisanoj snazi.“

- da je članom 16. stav 1. Zakona o komunalnim djelatnostima propisano da pružanje i korišćenje komunalnih usluga vrši se na osnovu ugovora zaključenog između davaoca komunalne usluge i korisnika, dok je stavom 2. istog člana propisano da ugovori zaključeni sa korisnicima komunalnih usluga koji te usluge koriste za lične potrebe ili potrebe svog domaćinstva zaključuju se u skladu sa odredbama zakona kojim se uređuje zaštita prava potrošača u Republici Srpskoj.“
- da je članom 16. stav 3. propisano da korisnik plaća utvrđenu cijenu za pruženu komunalnu uslugu na osnovu računa koji ispostavlja davalac komunalne usluge i koji ima snagu vjerodostojne isprave;
- da je članom 20. stav 3. propisano da cijenu komunalne usluge utvrđuje davalac komunalne usluge, a saglasnost na cijenu daje nadležni organ jedinice lokalne samouprave;
- da je Skupština Grada Doboja na osnovu odredaba 6. i 9. Zakona o komunalnim djelatnostima člana 18. stav 2. tačka 2), člana 20. stav 1. tačka 7) i člana 82. Zakona o lokalnoj samoupravi i članova 18. i 35. Statuta Grada Doboja donijela Odluku o Tarifnom sistemu sa Metodologijom obračuna isporučene toplotne energije Gradske toplane Doboja (u daljem tekstu: Odluka o Tarifnom sistemu sa Metodologijom) i Metodologiju obračuna isporučene toplotne energije – Prilog 1 Odluke (u daljem tekstu: Metodologija);
- da je članom 14. Odluke o Tarifnom sistemu sa Metodologijom propisano da osnova za obračun korisnicima za vrijeme privremenog isključenja iz toplifikacionog sistema je grijna površina stambenog/poslovnog prostora ili instalisana snaga isključenog objekta. Utvrđuje se za distributivne troškove po instalisanoj snazi ili grijnoj površini, a u skladu sa Metodologijom obračuna isporučene toplotne energije i obračunava se mjesečno za sve tarifne modele;
- da je članom 21. Odluke o Tarifnom sistemu sa Metodologijom propisano da se obračun utrošene toplotne energije vrši se na osnovu grijne površine stambenog i/ ili poslovnog prostora ili očitano stanja na individualnom mjerilu toplotne energije, odnosno instalisane snage objekta prema Metodologiji i Matrici tarifnih modela, a u skladu sa Odlukom;
- da je članom 22. Odluke o Tarifnom sistemu sa metodologijom propisano da se utrošena toplotna energija se za pojedinačne korisnike obračunava u odnosu na: - pripadnost korisnika usluge odgovarajućoj tarifnoj grupi, odnosno podgrupi, - obračun naknade za distributivnih troškova po instalisanoj snazi ili po grijnoj površini po važećoj tarifi, - obračun utrošene količine toplotne energije po važećoj tarifi;
- da je članom 23. Odluke o Tarifnom sistemu sa Metodologijom propisano da iznos naknade za distributivne troškove po instalisanoj snazi ili po grijnoj površini obračunava se mjesečno za vrijeme trajanja grijne sezone.;
- da je članom 24. Odluke o Tarifnom sistemu sa Metodologijom propisano da količina utrošene toplotne energije registrovana/očitana na obračunskom mjernom mjestu - individualnom mjerilu toplotne energije, obračunava se mjesečno u toku grijne sezone;

- da je članom 25. Odluke o Tarifnom sistemu sa Metodologijom propisano da obračun u slučaju poremećaja u kvalitetu toplotne energije i/ili kontinuitetu isporuke toplotne energije vrši se u skladu sa Metodologijom;
- da je članom 26. Odluke o Tarifnom sistemu sa Metodologijom propisano da obračun za vrijeme privremenog isključenja korisnika usluge po odobrenom zahtjevu za izdvajanje iz centralnog toplifikacijskog sistema ili zbog dugovanja, korisnicima usluge se vrši za vrijeme trajanja grijne sezone u skladu sa Metodologijom. Obračun iz stava 1. ovoga člana se vrši i korisnicima usluge koji su se bez saglasnosti davaoca usluge izdvojili iz centralnog toplifikacionog sistema, kao i fizičkim/pravnim licima, koja su bez saglasnosti davaoca usluge izvršili nadogradnju u objektima kolektivnog stanovanja priključenim na centralni toplifikacioni sistem.
 - "Gradska toplana Doboj" a. d. Doboj razmotriće finansijsku osnovanost obračuna iz stava 1. za korisnike usluga koji su se isključili sa sistema sa datom saglasnošću, odnosno bez saglasnosti davaoca usluge u slučaju: - pokrenutog postupaka stečaja i likvidacije korisnika, - privremene obustave zanatsko – preduzetničke djelatnosti, - devastiranja prostora u slučaju više sile ili prirodnih nepogoda, - smrti vlasnika prostora, - nepoznatog boravišta ili prebivališta vlasnika prostora u kome se ne vrši nikakva djelatnost, - u drugim opravdanim slučajevima, te po principu finansijske racionalnosti privremeno ili trajno ne vršiti ili obustaviti obračun.
- da je članom 9. Metodologija obračuna isporučene toplotne energije (prilog 1. Odluke) propisano da je osnov za obračun naknade korisnicima za vrijeme privremenog isključenja iz toplifikacijskog sistema je grijna površina stambenog/poslovnog prostora ili instalisana snaga isključenog objekta. Utvrđuje se na bazi naknade za distributivne troškove po grijnoj površini ili instalisanoj snazi, a u skladu sa članom 5. Metodologije obračuna isporučene energije;
- da je Grad Doboj sačinio Prijedlog Odluke o izmjeni Odluke o Tarifnom sistemu sa Metodologijom u dijelu kojim su regulisana pitanja obračuna nakande korisnicima za vrijeme privremenog isključenja iz centralnog toplifikacijskog sistema;
- da je Grad Doboj dao saglasnost na Odluku o privremenoj obustavi primjene dijela Odluke o visini tarifnih stavova-cijena broj:6593/18 od 28.12.2018. godine.

Analizom odredbi Odluke o Tarifnom sistemu sa Metodologijom i Metodologije obračuna isporučene toplotne energije (prilog 1. Odluke) Konkurencijsko vijeće je ocijenilo da isti nisu u skladu sa odredbama člana 4. stava 1) tačke e) Zakona.

Članom 4. Zakona, propisano je da su zabranjeni sporazumi, ugovori, pojedine odredbe sporazuma ili ugovora, zajednička djelovanja, izričiti i prešutni dogovori privrednih subjekata, kao i odluke i drugi akti privrednih subjekata, koji za cilj i posljedicu imaju spriječavanje, ograničavanje ili narušavanje tržišne konkurencije na relevantnom tržištu, a koji se odnose na aklučivanje takvih sporazuma kojima se druga strana uslovljava da prihvati dodatne obaveze koje po svojoj prirodi ili običajima u trgovini nisu u vezi sa predmetom sporazuma.

Na osnovu gore navedenih odredbi Zakona o komunalnim djelatnostima, Grad Doboj neosporno ima zakonska ovlaštenja, a što podrazumijeva obezbjeđivanje pretpostavki za organizovanje i pružanje komunalnih usluga i komunalnih djelatnosti budući da se radi o uslugama od općeg društvenog interesa, što uključuje i djelatnosti proizvodnje i snabdijevanje toplotnom energijom.

Dakle, u postupku je nesporno utvrđeno kako je Gradu Doboju u skladu sa posebnim propisima o obavljanju komunalnih djelatnosti dato pravo, a i obaveza uređivanja oblasti „proizvodnja i isporuka toplotne energije“.

Naime, stupanjem na snagu Odluke o o Tarifnom sistemu sa Metodologijom i Metodologije obračuna isporučene toplotne energije (prilog 1. Odluke), Grad Doboj je direktno djelovao na tržištu, a samim usvajanjem Tarifnog sistema, odobreni su:

- osnovni tarifni elementi za obračunavanje utrošene toplotne energije koju „Gradska toplana Doboj“ a. d. Doboj, proizvodi i isporučuje pravnim ili fizičkim licima koja preuzimaju toplotnu energiju,
- osnove za formiranje cijene toplotne energije, odnosno visine tarifnih stavova za obračun proizvedene i isporučene toplotne energije,
- razvrstavanje korisnika po tarifnim grupama i podgrupama, kao i pripadnost tarifnih stavova, tarifnih elemenata i tarifnih modela grupama i podgrupama,
- obračun i plaćanje utrošene toplotne energije,
- obračun i plaćanje naknade za vrijeme privremenog isključenja iz toplifikacionog sistema, - Metodologija formiranja cijena toplotne energije.

Iz prednjeg je vidljivo kako je usvajanjem Tarifnog sistema Grad Doboj direktno djelovao na tržištu, te da gore pobrojane aktivnosti koje su regulisane tarifnim sistemom predstavljaju direktno djelovanje na tržištu, stoga ista odluka predstavlja zabranjeni sporazum.

Naime, Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da je Grad Doboj donošenjem Odluke o Tarifnom sistemu sa Metodologijom i Metodologije obračuna isporučene toplotne energije (prilog 1. Odluke), direktno omogućio primjenu Tarifnog sistema na način da je dao saglasnost Gradskoj toplani Doboj na visinu tarifnih stavova iz Odluke o tarifnom sistemu, te omogućila primjenu spornih odredbi o obračunu naknade privremeno isključenim korisnicima iz toplifikacionog sistema.

Imajući u vidu činjenicu da je navedeni akt Grada Doboja imao za posljedicu faktičko dejstvo po krajnje potrošače, u ovom slučaju privremeno isključene korisnike usluga iz toplifikacionog sistema kojima su nametnute dodatne obaveze za usluge koje ne koriste Konkurencijsko vijeće smatra da se navedeni akt može smatrati kao zabranjeni sporazum iz člana 4. stav (1) tačka e) Zakona.

Konkurencijsko vijeće se u ovom postupku nije bavilo rješavanjem pitanja usklađenosti Zakona o komunalnoj djelatnosti sa Zakonom o konkurenciji, s obzirom da je u skladu sa članom 25. stav 2. Zakona predviđeno da su predlagači u obavezi dostaviti nacрте i prijedloge zakona i drugih propisa iz oblasti koje imaju uticaja na tržišnu konkurenciju, na mišljenje Konkurencijskom vijeću, što je predlagač Zakona propustio učiniti.

Konkurencijsko vijeće je utvrdilo kako je Grad Doboj, donošenjem Odluke o Tarifnom sistemu sa Metodologijom, a posebno odredbama člana 14. i 16. Odluke, i odredbama člana 9. Metodologije obračuna isporučene toplotne energije (prilog 1. Odluke), počinio zabranjeni sporazum iz člana 4. stav (1) tačke e) Zakona o konkurenciji, čime je uslovio da druga strana prihvati dodatne obaveze koje po svojoj prirodi ili običajima u trgovini nisu u vezi s predmetom sporazuma na relevantnom tržištu regulisanja prava na ustupanje isporuke toplotne energije na području grada Doboja, što predstavlja zabranjeni sporazum u smislu odredbi iz člana 4. stav (1) tačka e) Zakona o konkurenciji.

Imajući u vidu navedeno, Konkurencijsko vijeće je odlučilo kao u tački 1. i 2. dispozitiva ovoga Rješenja.

Konkurencijsko vijeće smatra da bi u pogledu interesa potrošača odnosno korisnika komunalnih usluga bilo poželjno otvaranje i ovih djelatnosti tržišnoj konkurenciji u mjeri u kojoj to neće dovesti u pitanje izvršavanje zadaća koje su im povjerene posebnim propisima, te u tom smislu i u skladu sa

ovlastima iz člana 25. stav (f) Zakona daje preporuku da nadležna tijela prilikom izvršavanja svojih zakonskih nadležnosti vezanih za uređenja načina pružanja komunalnih usluga imaju u vidu da jaka tržišna konkurencija rezultira dobrobiti za krajnje potrošače, bilo da se radi o građanima bilo o privrednim subjektima.

5.2. Gradska toplana Doboj Doboj – zabranjeni sporazum

- da je radna organizacija „Gradska toplana Doboj” Doboj osnovana je 07.04.1978. godine Rješenjem Okružnog privrednog suda Doboj br. U/c 79/78. Rješenjem Osnovnog suda udruženog rada u Doboju U/I-701/89 od 31.12.1989. godine izvršen je upis statusne promjene Radne organizacije „Gradska toplana Doboj” u Javno preduzeće „Gradska toplana Doboj” Doboj;
- da je Rješenjem Osnovnog suda u Doboju broj: U/I-181/95 od 28.02.1995. godine izvršen upis statusne promjene u režimu svojine u pogledu izmjene sredstava iz društvene u državnu svojinu. Rješenjem Osnovnog suda u Doboju broj: U/I-700/96 od 27.09.1996. godine izvršen je upis preduzeća oblika osnovno javno državno preduzeće „Gradska toplana Doboj” Doboj.
- da je Rješenjem Osnovnog suda u Doboju broj: 085-0-REG-07-000 617 od 03.01.2008. godine izvršena registracija preduzeća kao dioničkog društva pod nazivom Preduzeće za proizvodnju i isporuku toplotne energije „Gradska toplana Doboj” akcionarsko društvo Doboj, sa strukturom osnovnog kapitala određenom Obavještenjem o izvršenoj privatizaciji od 08.11.2002. godine Direkcije za privatizaciju Republike Srpske;
- da je Zakonom o prenosu prava svojine na kapitalu Republike Srpske u preduzećima koja obavljaju komunalne djelatnosti na jedinice lokalne samouprave („Sl. Glasnik Republike Srpske” br. 50/10) 62,757589%, odnosno 4.834.457 dionica Društva je preneseno na Grad Doboj;
- da je privredni subjekt Gradska toplana Doboj jedini isporučilac toplotne energije sistemom daljinskog grijanja u Gradu Doboju i kao takav ima dominantan položaj na relevantnom tržištu distribucije i isporuke toplotne energije sistemom daljinskog grijanja;
- da mu je pravo isporuke toplotne energije dato na osnovu odredbi člana 2. stav 1) Odluke o općim i tehničkim uslovima;
- da je članom 102. Odluke o općim i tehničkim uslovima isporuke i snabdijevanja toplotnom energijom u Gradu Doboju propisano da je korisnik obavezan, koristiti toplotnu energiju iz sistema daljinskog grijanja „Gradska toplana Doboj“ a. d. Doboj neprekidno i u kontinuitetu. Izuzetno korisniku toplotne energije može se na njegov pismeni zahtjev odobriti raskid ugovora odnosno da ne koristi toplotnu energiju iz sistema daljinskog grijanja;
- da je članom 103. Odluke o općim i tehničkim uslovima isporuke i snabdijevanja toplotnom energijom u Gradu Doboju propisano da pravo da ne koristi toplotnu energiju iz sistema daljinskog grijanja i da raskine ugovor korisniku se može odobriti po propisanoj proceduri, u određenom vremenskom periodu i po propisanim uslovima;
- da je Privremeni Nadzorni odbor „Gradska toplana Doboj“ a. d. Doboj na petoj redovnoj sjednici održanoj dana 19.04.2018. godine donio je Odluku o visini tarifnih stavova –cijena broj: 1340/18. (u daljem tekstu: Odluka o visini tarifnih stavova);

- da je Skupština Grada Doboja na sjednici održanoj 30. aprila 2018. godine, donijela Odluku o davanju saglasnosti na visinu tarifnih stavova iz odluke o Tarifnom sistemu preduzeću „Gradska toplana Doboj“ a. d. Doboj („Sl. Glasnik Grada Doboja“ br: 2/18);
- da je članom 1. Odluke o visini tarifnih stavova Nadzorni odbor je utvrdio Cjenovnik toplotne energije za tarifne grupe – korisnike i to:
 1. Objekti bez mjerenja toplotne energije
 - 1.1. korisnici domaćinstva – cijena za jedinicu isporučene energije 2,05 KM/m² i cijena za distributivne troškove 0,48 KM/m² (fakturiše se 7 mjeseci)
 - 1.2. korisnici privreda - cijena za jedinicu isporučene energije 2,44 KM/m² i cijena za distributivne troškove 0,94 KM/m² (fakturiše se 7 mjeseci) i
 - 1.3. korisnici javna uprava - cijena za jedinicu isporučene energije 4,44 KM/m² i cijena za distributivne troškove 0,94 KM/m² (fakturiše se 7 mjeseci)
 2. Objekti sa ugrađenim mjeračima
 - 2.1. korisnici domaćinstva – cijena za jedinicu isporučene energije 110,00 KM/MWh (kada se troši) i cijena za distributivne troškove 0,48 KM/m² (fakturiše se 7 mjeseci)
 - 2.2. korisnici privreda - cijena za jedinicu isporučene energije 138,00 KM/MWh (kada se troši) i cijena za distributivne troškove 0,94 KM/m² (fakturiše se 7 mjeseci) i
 - 2.3. korisnici javna uprava - cijena za jedinicu isporučene energije 138,00 KM/MWh (kada se troši) i cijena za distributivne troškove 0,94 KM/m² (fakturiše se 7 mjeseci).
- da se navedene odredbe Odluke o visini tarifnih stavova u pogledu cijene za distributivne troškove primjenjuju i za korisnike koji su privremeno isključeni sa toplifikacionog sistema;
- da Gradska toplana Doboj zaključuje Ugovore o isporuci toplotne energije sa svim korisnicima (prema dostavljenom primjerku Ugovora zaključenim sa fizičkim licem, zaključuju na neodređeno vrijeme);
- da je u Ugovoru o isporuci toplotne energije koji se zaključuje sa korisnikom usluga, članom 6. stav 3. Ugovora propisano je da je Isporučilac obavezan obračunati, a korisnik platiti, cijenu-naknadu na ime distributivnih troškova, shodno Tarifnom sistemu, za vrijeme obustave ili isključenja sa sistema (dostavljen primjerak Ugovora aktom Toplana broj: 5413 od 15.10.2018. godine);
- da su od strane Gradske toplane Doboj pozivani potrošači koji su privremeno isključeni kako bi regulisali svoj status (zaključili ugovore) s obzirom da su od oktobra mjeseca 2018. godine su u obavezi da plaćaju naknadu za distributivne troškove;
- da je na računima koje Toplana izdaje/fakturiše korisnicima jasno odvojene stavke za utrošenu toplotnu energiju i stavka za distribuciju gdje kod privremeno isključenih korisnika vidljivo da je isporučena energija 0,00 KM a troškovi distribucije su obračunati u određenom iznosu ovisno od veličine stambenog/poslovnog prostora i da li je riječ o objektima sa ugrađenim mjeračima toplotne energije ili bez (broj računa: 16672-85/11/2/2018, 61292-05/11/3/2018, 61066-05/11/3/2018, 16450-85-11/2/2018);
- da je Privremeni Nadzorni odbor „Gradska toplana Doboj“ a. d. Doboj na 14. redovnoj sjednici održanoj dana 28.12.2018. godine donio je Odluku o privremenoj obustavi primjene dijela Odluke o visini tarifnih stavova –cijena broj: 6593/18, na koju je Grad Doboj dao saglasnost broj: 02-022-1-5/19 dana 04.01.2019. godine do donošenja konačne odluke Konkurencijskog vijeća;

- da je na osnovu Odluke o privremenoj obustavi primjene dijela Odluke o visini tarifnih stavova –cijena broj: 6593/18, počevši od dana 01.12.2018. godine prestalo se sa izdavanjem računa korisnicima koji su privremeno isključeni po pitanju naplate distributivnih troškova.

Članom 9. stav (1) Zakona o konkurenciji je propisano da privredni subjekt ima dominantan položaj na relevantnom tržištu roba ili usluga, kada se zbog svoje tržišne snage može ponašati u značajnoj mjeri nezavisno od stvarnih ili mogućih konkurenata, kupaca, potrošača ili dobavljača, uzimajući u obzir udio tog privrednog subjekta na tržištu, udio koje na tom tržištu imaju njegovi konkurenti, kao i pravne i druge zapreke za ulazak drugih privrednih subjekata na tržište.

Član 9. stav (2) Zakona o konkurenciji pretpostavlja da privredni subjekt ima dominantan položaj na tržištu roba ili usluga ako na relevantnom tržištu ima udio veći od 40,0%.

Član 2. stav (2) Odluke o definisanju kategorije dominantnog položaja, dalje razrađuje pojam dominantnog položaja, te određuje da privredni subjekat na relevantnom tržištu proizvoda ili usluga ima dominantan položaj, kada nema konkurenciju ili ako postojeća konkurencija nije značajna.

Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da je Gradska toplana Doboj na osnovu Odluke o općim i tehničkim uslovima dato pravo od strane Grada Doboja da vrši distribuciju i isporuku toplotne energije na području grada Doboja, kao i da Gradska toplana Doboj jedina obavlja navedenu djelatnost na području Grada Doboja, te je neosporan njegov dominantan položaj i kao takav u skladu sa članom 9. Zakona ima tržišno učešće od 100% na relevantnom tržištu isporuke toplotne energije na području grada Doboja.

Zloupotreba dominantnog položaja, u skladu sa odredbama člana 10. stav (2) Zakona o konkurenciji, posebno se odnosi na:

d) zaključivanje sporazuma kojima se uslovljava da druga strana prihvati dodatne obaveze koje po svojoj prirodi ili prema trgovinskom običaju nemaju veze s predmetom takvog sporazuma.

Naime, odredbama Odluke o općim i tehničkim uslovima, data je mogućnost korisnicima da pod određenim uslovima ne koriste toplotnu energiju iz sistema daljinskog grijanja i da raskinu ugovor, odnosno Gradska toplana Doboj će dati saglasnost za privremeno isključenje sa toplifikacionog sistema.

Tom prilikom, što je i ocijenjeno kao sporno nakon što Gradska toplana Doboj ocijeni da nema prepreka za isključenje, te odobri isključenje, korisnik će plaćati fiksni dio cijene grijanja u vidu distributivnih troškova (u ovisnosti od vrste objekta i na osnovu toga određene cijene distributivnih troškova), tokom 7 mjeseci u godini, odnosno u toku trajanja grijne sezone. Ovaj iznos je identičan iznosu koji bi korisnik plaćao kao distributivni trošak u slučaju da preuzima toplotnu energiju od Gradske toplane Doboj, s tim da bi u tom slučaju plaćao i varijabilni trošak u vidu cijene za jedinicu isporučene toplotne energije 7 mjeseci u godini, odnosno u toku trajanja grijne sezone.

Takva situacija je dovela i do apsurdna, da korisnik koji je bio isključen sa sistema Gradske toplane Doboj nije plaćao nikakav iznos od 2015. godine odnosno od momenta prestanka korištenja usluga, da bi Gradska toplana Doboj u 2018. godini pozivala privremeno isključene korisnike na potpisivanje novih ugovora i da je počelo sa izdavanjem računa kojem se isključenom korisniku fakturišu distributivni troškovi, stupanjem na snagu nove Odluke o Tarifnom sistemu sa Metodologijom i Odluke o visini tarifnih stavova –cijena broj: 6593/18 (akt u spisu broj: UP-03-26-2-047-2/18 od 11.12.2018. godine).

Naime, raskidom ugovora prestaju postojati obaveze za ugovorne strane, pa tako nije osnovano da se raskidom i nepostojanjem ugovora nameću dodatne obaveze, kao u konkrentom slučaju – vremenski neograničeno trajanje plaćanja usluge koja se ne koristi.

Konkurencijsko vijeće je pritom uzelo u obzir i odredbe člana 46. stav 2. Zakona o zaštiti potrošača u Republici Srpskoj kojim je propisano da pružanje ekonomske usluge (u koje spada i usluga snabdijevanja toplotnom energijom) potrošaču zasniva se na ugovornom odnosu između potrošača i trgovca, dok je stavom 4. istog člana propisano da za pruženu ekonomsku uslugu, trgovac je dužan da potrošaču blagovremeno i bez naknade izda odgovarajući račun, koji sadrži sve potrebne podatke i koji omogućavaju potrošaču provjeru obračuna pružene usluge.

Članom 49. stav 1. Zakona o zaštiti potrošača u Republici Srpskoj propisano je da potrošnja električne energije, toplotne energije, gasa, vode i slično treba da bude obračunata potrošaču na osnovu stvarnih isporuka, očitanih na mjernom uređaju potrošača.

Također, Konkurencijsko vijeće je na osnovu dostavljenih podataka od privrednih subjekata koji također obavljaju komunalne usluge od javnog interesa, prije svega privrednog subjekta Vodovod a.d. Doboj i ZP Elektro Doboj utvrdilo da isti ne naplaćuju paušale, distributivne troškove ili neke druge slične troškove u situacijama kada su korisnici privremeno ili trajno isključeni sa vodovodne ili kanalizacione mreže, odnosno nakon isključivanja sa mreže snabdijevanja električnom energijom.

Gradska toplana Doboj je ovakvom primjenom odredbi Odluke o visini tarifnih stavova – cijena broj: 6593/18 o naplati distributivnih troškova isključenim korisnicima, zloupotrijebila dominantan položaj, zaključivanjem sporazuma kojima se uslovljava da druga strana prihvati dodatne obaveze koje po svojoj prirodi ili prema trgovinskom običaju nemaju veze s predmetom takvog sporazuma, čime je djelovalo na štetu potrošača.

Dakle, ukoliko Gradska toplana Doboj utvrdi kako su ispunjeni svi uslovi prema kojima se vrši isključivanje korisnika sa mreže, u tom slučaju, danom isključenja, raskida se i poslovni odnos između Gradske toplane Doboj i korisnika isporučene toplotne energije, pa je obavezan i prestanak svih finansijskih obaveza korisnika prema Gradskoj toplani Doboj.

Stoga, na osnovu svih prednjih navoda Konkurencijsko vijeće je utvrdilo kako je Gradska toplana Doboj povrijedila odredbe Zakona o konkurenciji zloupotrebom dominantnog položaja iz člana 10. stav 2 tačka d) koje se odnosi na zaključivanje sporazuma kojima se uslovljava da druga strana prihvati dodatne obaveze koje po svojoj prirodi ili prema trgovinskom običaju nemaju veze s predmetom takvog sporazuma, na način da je ispostavljala račune za troškove distribucije isporuke toplotne energije korisnicima koji su isključeni sa toplifikacijskog sistema.

Imajući u vidu navedeno, Konkurencijsko vijeće je odlučilo kao u tački 5.i 6. dispozitiva ovog Rješenja.

6. Novčana kazna

U smislu člana 48. stav (1) tačka a) Zakona o konkurenciji, novčanom kaznom u iznosu najviše do 10,0% vrijednosti ukupnog godišnjeg prihoda privrednog subjekta, iz godine koja je prethodila godini u kojoj je nastupila povreda zakona, kaznit će se privredni subjekt, ako zaključi zabranjeni sporazum na način propisan odredbama člana 4. Zakona o konkurenciji.

Također, u smislu člana 48. stav (1) tačka b) Zakona o konkurenciji, novčanom kaznom u iznosu najviše do 10,0% vrijednosti ukupnog godišnjeg prihoda privrednog subjekta, iz godine koja je prethodila godini u kojoj je nastupila povreda zakona, kaznit će se privredni subjekt, ako zloupotrijebi dominantan položaj na način propisan odredbama člana 10. Zakona o konkurenciji.

Konkurencijsko vijeće je prilikom izricanja visine novčane kazne uzelo u obzir namjeru te dužinu trajanja povrede Zakona o konkurenciji, kao i posljedice koje je ista imala na tržišnu konkurenciju, u smislu člana 52. Zakona o konkurenciji.

Naime, Grad Doboj je dao saglasnost na Odluku o privremenoj obustavi primjene dijela Odluke o visini tarifnih stavova-cijena broj:6593/18 od 28.12.2018. godine, do donošenja konačne odluke Konkurencijskog vijeća, te je Gradska toplana Doboj počevši od dana 01.12.2018. godine prestala sa izdavanjem računa korisnicima koji su privremeno isključeni po pitanju naplate distributivnih troškova.

Polazeći od nesporno utvrđene činjenice da je Grad Doboj zaključio zabranjeni sporazum, i time prekršio odredbe člana 4. stav (1) tačka e) Zakona o konkurenciji, u smislu člana 48. stav (1) tačka a) Zakona o konkurenciji izrečena je novčana kazna u iznosu 60.750,00 KM (šezdesethiljadasedamstotinapedeset i 00/100 KM), što predstavlja 0,18 % budžeta iz 2017. godine koji je iznosio 33.750.000,00 KM.

Nadalje, polazeći od nesporno utvrđene činjenice da je Gradska toplana Doboj zloupotrijebila dominantni položaj, iz člana 10. stav (2) tačke d) Zakona o konkurenciji, u smislu člana 48. stav (1) tačke b) Zakona o konkurenciji, izrečena je novčana kazna u iznosu 7.314,486 KM (sedamhiljadatristotinečetnaest i 486/100KM), što predstavlja 0,1 % ostvarenog prihoda iz 2017. godine, koji je iznosio 7.314.486,00 KM.

S obzirom na visinu izrečene novčane kazne, Konkurencijsko vijeće nije imalo prvenstveno za cilj kažnjavanje isključivo radi kršenja Zakona o konkurenciji, već da upozori Grad Doboj i Gradsku toplanu Doboj na obavezu poštovanja pravila tržišne konkurencije utvrđenih odredbama Zakona o konkurenciji.

U slučaju da se izrečena novčana kazna ne uplati u utvrđenom roku ista će se naplatiti prinudnim putem, u smislu člana 47. Zakona o konkurenciji, uz obračunavanje zatezne kamate za vrijeme prekoračenja roka, prema važećim propisima Bosne i Hercegovine.

Imajući u vidu navedeno Konkurencijsko vijeće je odlučilo kao u tačkama 4. i 7. dispozitiva ovog Rješenja.

7. Pouka o pravnom lijeku

Protiv ovog Rješenja nije dozvoljena žalba.

Nezadovoljna strana može pokrenuti upravni spor pred Sudom Bosne i Hercegovine u roku od 30 dana od dana prijema, odnosno objavljivanja ovog Rješenja.

